

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล :

กรณีศึกษาดำบลหนองปรือ อำเภอนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี

ถาวร แสงสาคร

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการอาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษทาง โขบายสาธรรณะ และคณะกรรมการ
ควบคุมมาตรฐานวิชาปัญหาพิเศษทาง โขบายสาธรรณะ ได้พิจารณาปัญหาพิเศษฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาน โขบายสาธรรณะ ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษทาง โขบายสาธรรณะ

(ดร.โกวิท กระฉ่าง)

คณะกรรมการควบคุมมาตรฐานปัญหาพิเศษทาง โขบายสาธรรณะ

(ดร.อรรณพ โพธิสุข)

ประธานกรรมการ

(อาจารย์กฤษณา นันทเพชร)

กรรมการ

(อาจารย์ชิตพล ชัยมะดัน)

กรรมการและเลขานุการ

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับปัญหาพิเศษฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาน โขบายสาธรรณะ ของมหาวิทยาลัยบูรพา

(รองศาสตราจารย์ สรุติ สกุลรัตน์)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ

วันที่ 30 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2550

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาเรื่อง เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการท้องถิ่น
ตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาดำบลหนองปรือ อำเภอนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี
สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากหลายท่านที่ได้อนุเคราะห์ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง โดยเฉพาะ
อาจารย์ ดร. โกวิท กระจ่าง ที่ปรึกษาในการจัดทำปัญหาพิเศษที่ได้ให้กรอบแนวคิด แนวทางใน
การศึกษา คำแนะนำ ได้ช่วยเหลือ เสนอแนะและแก้ไขปัญหาในทุกๆ ด้านของการทำปัญหาพิเศษ
ส่งผลให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง ผู้ศึกษา
จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา และคณาจารย์
อื่น ๆ ทุกท่าน ที่กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชา อำนวยความสะดวกในการศึกษา จนผู้ศึกษามีความรู้
นำมาใช้ในการทำปัญหาพิเศษครั้งนี้เป็นอย่างดี

และขอขอบคุณนายบุญเสริม จันทร์เทพ นักพัฒนาชุมชน 6 ว สำนักงานพัฒนาชุมชน
อำเภอนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลและร่วมสอบถาม
ติดตามแบบสอบถาม รวมทั้งผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่ตำบลหนองปรือ อำเภอ
หนองปรือ ซึ่งผลการศึกษาที่ได้จะเป็นประโยชน์ผู้ที่สนใจต่อไป

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณความคิดทั้งหมดของปัญหาพิเศษเล่มนี้ แด่บิดา มารดา ของผู้ศึกษา
ที่ทำให้มีความสำเร็จในวันนี้

ถาวร แสงสาคร

ชื่อปัญหาพิเศษ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการท้องถิ่น ตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาดำบลหนองปรือ อำเภอนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี
ชื่อผู้เขียนปัญหาพิเศษ	ถาวร แสงสาคร
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (นโยบายสาธารณะ)
ปีการศึกษา	2549

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษา ตำบลหนองปรือ อำเภอหนองปรือ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาดำบลหนองปรือ อำเภอนองปรือ และเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการท้องถิ่น ตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาดำบลหนองปรือ อำเภอนองปรือ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน t - test, One - way ANOVA

ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการท้องถิ่น ตามหลักธรรมาภิบาลเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วม รองลงมาคือ ด้านความคุ้มค่า และด้านคุณธรรม โดยในด้านการมีส่วนร่วม การไปใช้สิทธิทุกครั้งเมื่อมีการเลือกตั้ง ในด้านความคุ้มค่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการโครงการ/ กิจกรรมเกิดประ โยชน์ต่อชุมชน และในด้านคุณธรรม การมีส่วนร่วมในการกระตุ้นให้ผู้อื่นทราบเกี่ยวกับปัญหาในท้องถิ่นอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติ

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการท้องถิ่น ตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษา ตำบลหนองปรือ อำเภอนองปรือ พบว่า เพศ อายุ และระดับการศึกษา มีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการท้องถิ่น ตามหลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกัน ในส่วนของ อาชีพ และรายได้ มีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ขอบเขตการศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย.....	6
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	7
แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการท้องถิ่น.....	15
แนวความคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล.....	16
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540.....	21
แนวนโยบายของคณะรัฐมนตรี.....	25
ข้อมูลตำบลหนองปรือ อำเภอนองปรือ.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	33
วิธีการศึกษา	33
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	34
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย	35
การทดสอบเครื่องมือ	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล	36
การวิเคราะห์ข้อมูล	37
4 ผลการศึกษา	39
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	39
ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล	41
ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน	48
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	53
สรุปผลการวิจัย	53
อภิปรายผลการศึกษา	55
ข้อเสนอแนะ	57
บรรณานุกรม	60
ภาคผนวก	63
ประวัติย่อของผู้เขียนปัญหาพิเศษ	69

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 รายชื่อหมู่บ้านในพื้นที่ตำบลหนองปรือ อำเภอนองปรือ	27
2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	27
3 สัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญ	28
4 กลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาด้านหนองปรือ อำเภอนองปรือ	34
5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ	39
6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศอายุ	39
7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา	40
8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกอาชีพ	40
9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	41
10 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่น ตามหลักธรรมาภิบาล ในด้านหลักนิติธรรม	41
11 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่น ตามหลักธรรมาภิบาล ในด้านหลักคุณธรรม	43
12 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่น ตามหลักธรรมาภิบาล ในด้านหลักความโปร่งใส	44
13 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่น ตามหลักธรรมาภิบาล ในด้านการมีส่วนร่วม	45
14 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่น ตามหลักธรรมาภิบาล ในด้านหลักความรับผิดชอบ	46
15 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่น ตามหลักธรรมาภิบาล ในด้านหลักความคุ้มค่า	47
16 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหาร จัดการท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล	48
17 วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหาร จัดการท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกตามเพศ	49

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
18 วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการท้องถิ่น ตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกอายุ.....	49
19 วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของประชาชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนบริหารจัดการท้องถิ่น ตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกตามระดับการศึกษา	50
20 วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของประชาชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการท้องถิ่น ตามหลักธรรมาภิบาลจำแนกตามอาชีพ	50
21 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการท้องถิ่น ตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกตามอาชีพ.....	51
22 วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของประชาชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการท้องถิ่น ตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	51
23 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการท้องถิ่น ตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	52
24 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	52

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการศึกษา	32
---	----------------------------	----

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University